

РЕШЕНИЕ

№ 1924

гр. С, 03.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 168 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и трети октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Божидар Ив. Стаевски

при участието на секретаря КАЛИНА Д. АНГЕЛОВА
като разгледа докладваното от Божидар Ив. Стаевски Гражданско дело № 20231110109974 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 124 ГПК.

Постъпила е искова молба АД,:, със седалище и адрес на управление: гр. С , ул., етаж 3, срещу Й. В. Т., ЕГН ***** с постоянен адрес - С, ПК:, област С, община С, гр./с. С, и.код, кв. жк. с която се иска да бъде признато за установено, че ответникът дължи на ищеца сумата в размер на 998.24 лева главница, произтичаща от Договор за кредит „Бяла карта“ с № от 28 август 2020 г. сключен между Й. В. Т. и „.....“ ООД, прехвърлен от „.....“ ООД в полза на „.....“ ООД с Рамков договор за прехвърляне на парични задължения (цесия) от 11. 11. 2016 г., Приложение № 1 към него от 31 декември 2021г. 27.96 лева договорна лихва за периода от 10 декември 2020 г. - датата на първата транзакция по картата до 06 април 2021 г. - датата на настъпване на предсрочната изискуемост; мораторна лихва върху непогасената главница в размер на 118,03 лева за периода от 07 април 2021 г. - денят, следващ датата на настъпване и респективно обявяване предсрочната изискуемост до 21 юни 2022 г. - датата на подаване на заявление за издаване на заповед за изпълнение, ведно със законната лихва върху главницата от момента на подаване на заявлението по чл. 410 от ГПК до окончателното изплащане на дължимите суми, заедно с направените по делото разноски.

Ищецът твърди че налице Договор за кредит „Бяла карта“ с № от 28 август 2020 г., сключен между „.....“ ООД (преобразувано в „.....“ АД, с, считано от 31.10.2022 г.) като кредитор и Й. В. Т. като кредитополучател. Подписвайки договора за кредит кредитополучателят

удостоверява, че е получил и е запознат предварително с всички условия на индивидуалния договор и Общите условия приложими към него, както и че е получил от Кредитодателя Стандартен европейски формуляр по чл. 5 от Закона за потребителския кредит със съдържание съгласно Приложение № 2 от ЗПК, посочващ индивидуалните условия по кредита. Поддържа, че с подписването на процесния договор, „.....“ ООД се задължава да предостави на Й. В. Т. револвиращ кредит в максимален размер на 1000 лева - главница, под формата на разрешен кредитен лимит, който се усвоява чрез международна кредитна карта Access Finance/iCard/Visa, а кредитополучателят се задължава да го ползва и върне съгласно условията на сключения договор. Необходимо е да се уточни, че с разпоредбата на чл. 3, ал. 1 от Договора е предоставена субективната възможност на кредитополучателя по всяко време да усвоява суми до максималния размер на кредитния лимит. В тази връзка настъпването на падежа - 2-ро число от месеца, съобразно чл. 3, ал. 2 от Договора зависи изцяло от поведението на кредитополучателя - би настъпил единствено, в случай че същият усвои част или в цялост максималния кредитен лимит. Заедно с подписване на договора за кредит, кредитодателят е предоставил на кредитополучателя платежен инструмент - кредитна карта. Ответникът е усвоил сума в общ размер на 1000 лв. от предоставения максимален кредитен лимит, като вследствие на извършените операции по картата, дължимата непогасена главница била в размер на 998.24 лева. Съгласно чл. 4, ал. 1, т. 2, чл. 8 и чл. 22, ал. 2 от Договора върху усвоената и непогасена главница кредитополучателят дължи дневен лихвен процент в размер на 0.12%, представляващ договорна/възнаградителна лихва за периода от 10 декември 2020 г. - датата на първата транзакция по кредитната карта до 06 април 2021 г. - датата на настъпване на предсрочна изискуемост, като предпоставките за настъпване на същата са визирани в чл. 22, ал. 1 от Договора. Дължимата договорна лихва била в размер на 27.96 лева. Поради трайната забава и виновното неизпълнение на договорните задължения от страна на ответника, цялото му задължение, станало предсрочно изискуемо, като предсрочната изискуемост била обявена на 06 април 2021 г. Считано от тази дата съгласно чл. 22, ал. 3 от Договора Й. В. Т. дължи заплащането на мораторна лихва върху главницата в размер на 118.03 лева за периода от 07 април 2021 г. - денят, следващ датата на настъпване и респективно обявяване на предсрочната изискуемост до 21 юни 2022 г. - датата на подаване на заявление за издаване на заповед за изпълнение, ведно със законната лихва върху главницата от момента на подаване на заявлението до окончателното изплащане на дължимите суми. Сочи че бил сключен Рамков договор за прехвърляне на парични задължения (цесия) от 11. 11. 2016 г. на основание чл. 99 от ЗЗД, Приложение № 1 към него от 31 декември 2021 г. и Потвърждение за сключена цесия между „.....“ ООД, (правоприемник на което е „.....“ АД,:) и „.....“ ООД, , по силата на който вземането е прехвърлено в полза на ООД (правоприемник

на което е „.....“ АД,:, считано от 25.11.2022 г.), изцяло с всички привилегии, обезпечения и принадлежности. „.....“ АД изпълномощило „.....“ АД, в качеството си на цесионер по договор за прехвърляне на вземания /цесия/ от името на цедента и за своя сметка да уведоми длъжниците за извършената цесия. Ето защо намира че е налице правен интерес от предявяване на настоящите искиове.

Ответницата в срока по чл. 131, ал.1 от ГПК е депозирала отговор на исковата молба с който оспорва предявените искиове. Сочи, че в чл.21, ал.1 от Договора за кредит е предвидено, че при неплащане на минимум 10 % от одобрения кредитен лимит в рамките на два последователни месеца, то за кредитора се поражда правото да обяви кредита за предсрочно изискуем на кредитополучателя по един от уговорените в чл. 27 от договора начини. По делото обаче не са ангажирани каквито и да е доказателства за обявяване на предсрочната изискуемост на ответницата на посочената дата или друга дата, предхождаща датата на депозиране на заявлението по чл. 410 ГПК. От това следва да се направи заключението, че волята на кредитора не е достигнала до ответницата преди образуване на настоящото дело. Ето защо счита, че вземането не е станало предсрочно изискуемо. Поради това, че няма налице надлежно уведомяване на ответника за настъпила предсрочна изискуемост, счита, че недължимо се явява и искането за присъждане на обезщетение (мораторна лихва) в размер на 118.03 лева за периода от 07.04.2021г. до 21.06.2022г. Счита че има качеството на потребител, а ищецът е нарушил редица императивни разпоредби на ЗПК, което води до неговата недействителност, респективно нищожност на клаузи от Договора. Счита че при подписване на договора за кредит ищецът нарушил изискванията на чл. 5 ал.1 от ЗПК, относно предоставяне на преддоговорна информация. Наличието на деклариране с подпис върху договора, сключен между ищеца и ответника, за предоставяне на преддоговорна информация, не означавало, че е изпълнена разпоредбата на чл.5, ал.2 ЗПК. Изтъква, че законодателят изрично е посочил под каква форма следва да бъде предоставена тази информация, а видно от представените доказателства ищеца не бил изготвил СЕФ, който да е предоставен на потребителя. Ето защо, по този начин, нарушавайки разпоредбата на чл. 5 ЗПК, ищеца е заобиколил закона, поради което на осн. чл.21, ал.1 ЗПК във вр. чл. 26, ал.1, предл. 2 ЗЗД договорът следва да се разглежда като нищожен. Оспорва като недействителна клаузата задължаваща кредитополучателя да заплати неустойка за неизпълнение на договорно задължение (чл. 20ал. 1 от Договора), тъй като, разпоредбата на чл. 16 от ЗПК предвижда императивно задължение на кредитора да оцени кредитоспособността на потребителя преди да предостави кредит на последния. Оспорва клаузата с която е уговорена неустойка при непредставяне на поръчител. Намира за недействителни и клаузите от договора предвиждащи заплащане от кредитополучателя на разходи и такси за извънсъдебно събиране на просроченото задължение (чл. 21, ал.4 от договора), тъй като задължението им за плащане възниква под условие за

настъпил падеж на главното задължение. Ето защо намира, че исковете следва да бъдат отхвърлени.

Софийският районен съд, второ гражданско отделение, 168 състав, като обсъди представените по делото доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, при спазване изискванията на чл. 235 от ГПК, от фактическа и правна страна намира следното:

Предявени са искове по реда на чл. 422, ал.1 от ГПК с правно основание чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД вр. с чл. 240 ЗЗД вр. с чл. 9 от ЗПК, вр. с чл. 99 ЗЗД и чл. 86 ЗЗД.

За да бъде уважен предявеният иск в тежест на ищеца е да докаже наличието на посоченото облигационно правоотношение; предаване на сумата от кредитора; уговорения падеж на плащане; наличието на постигната между страните договореност за връщане на кредита с надбавка /лихва/; цедирането на вземанията на ищеца и уведомяването на ответника за извършената цесия, както и размера на претендираните суми за главница и лихва.

В тежест на ответника при установяване на горните обстоятелства е да докаже положителният факт на плащане на дълга, респ. че е изпълнил задължението.

Не е спорно по делото, а и се установява от представените писмени доказателства, че между ответника и „.....“ АД, с е сключен договор за паричен заем от 28.08.2020г., по силата на който заемотателят е предоставил на заемополучателя револвиращ кредит с максимален размер от 1000 лева. В договора бил посочен годишен лихвен процент от 17,8%, както и дневен лихвен процент от 0,04944% процента, който се изчислява за всеки ден върху усвоената и непогасена главница като за ичислението □ се приема, че календарният месец е 30 дни и годишен процент на разходите в размер на 18,95%. Било уговорено, че кредитополучателят се задължава да заплаща общото задължение по кредита до всяко второ число на месеца. В чл. 20 от договора, било уговорено, че в случай, че кредитополучателят не представи допълнително обезпечение в посочения срок по чл. 15 от договора дължи неустойка на кредитополучателя в размер на 4,8% от размера на усвоената главница. А в чл. 15 било уговорено, че ако не заплати общото си задължение на падежа същият се задължава да предостави обезпечение – поръчител, който следва да отговаря на посочените в договора изисквания.

Не се спори, а и от заключението по допуснатата съдебно-счетоводна експертиза се установява, че сумата по кредита е усвоена от ответницата посредством три транзакции както следва: на 01.09.2020г. първоначално 400 лева, на същата дата е налице още една транзакция от 400 лева и третата транзакция на 10.09.2020г. за сумата от 200 лева.

От заключението се установява, че за изплащане на кредита са направени вноски в общ размер на 513,88 лева, с които са погасени 160,25, лева, договорна лихва в размер на 76,86 лева, неустойка за неизпълнение на

задължението по чл. 20 от договора за кредит и 45 лева за разходи за събиране на кредита.

От представените по делото доказателства се установява, че „.....“ ООД прехвърлил вземането си по договора за кредит в полза на „.....“ ООД с Рамков договор за прехвърляне на парични задължения (цесия) от 11. 11. 2016 и Приложение № 1 към него от 31 декември 2021г.

При така събраните и обсъдени доказателства, съдът намира, че предявените искиове имат за предмет установяване на вземания, чийто правопораждащ факт несъмнено е договор за потребителски кредит по смисъла на чл. 9 от Закона за потребителския кредит. Това е договор, въз основа на който кредиторът предоставя или се задължава да предостави на потребителя кредит под формата на заем, разсрочено плащане и всяка друга подобна форма на улеснение за плащане, с изключение на договорите за предоставяне на услуги или за доставяне на стоки от един и същи вид за продължителен период от време, при които потребителят заплаща стойността на услугите, съответно стоките, чрез извършването на периодични вноски през целия период на тяхното предоставяне, като не са налице изключенията по чл. 4 ЗПК, а заемателят се явява потребител - лице, което при сключването на договор за потребителски кредит, действа извън рамките на своята професионална или търговска дейност.

Съгласно разпоредбата на чл. 7, ал.3 ГПК Съдът следи служебно за наличието на неравноправни клаузи в договор сключен с потребител.

В случая с отговора на исковата молба са направени и оспорвания за наличие на неравноправни клаузи в договора.

Както беше посочено страните са постигнали съгласие, че ако кредитополучателят не представи допълнително обезпечение /поръчителят по чл. 15 от договора за кредит/ в посочения срок по чл. 15 от договора дължи неустойка на кредитополучателя в размер на 4,8% от размера на усвоената главница.

Съдът намира тази клауза за недействителна.

Разрешението, дадено в т. 3 от ТР № 1/2009 г. от 15.06.2010 г. по тълкувателно дело № 1/2009 г. на ОСТК на ВКС приема, че автономията на волята на страните при сключването на договора е ограничена, като отделните клаузи не може да противоречат на повелителните норми на закона и на добрите нрави. Противоречието с императивни правни норми и добрите нрави е основание за нищожност както на гражданските, така и на търговските сделки. Добросъвестното встъпване в договорни правоотношения се основава на принципът на справедливостта, който в гражданските и търговските правоотношения изисква да се закриля и защитава всеки признат от закона интерес и в съдебната практика се възприема като съответно на морала изискване чрез договорите да не се злоупотребява.

Накърняване на добрите нрави по смисъла на чл. 26, ал. 1, предл. 3то

ЗЗД винаги се проявява в нарушаване на правен принцип, който може законодателно дори да не е изрично закрепен, но спазването му да е проведено чрез създаване на други разпоредби, представляващи част от действащото право. Такива са принципите на справедливостта, на добросъвестността в гражданските и търговските правоотношения и на предотвратяването на несправедливото облагодетелстване - аргументи от чл. 63 от ЗЗД, чл. 302 от ТЗ, чл. 307 от ТЗ и чл. 289 от ТЗ. Преценката за нищожност на договорни клаузи, поради накърняване на добрите нрави, следва да се прави за всеки конкретен случай към момента на сключване на договора. Въпросът дали договорената лихва е несъвместима с добрите нрави се решава конкретно за всеки отделен случай, като се съобразят всички обстоятелства по делото - не само нейния размер, но и размера и валутата на предоставения капитал, срока на ползването, обстоятелствата, при които е било поето задължението за лихва, нейната функция, както и всички други условия и обстоятелства по договора, които евентуално биха имали значение за размера ѝ. Нарушение на нравствения императив би имало само, ако възнаграждението е предназначено за генериране на свръхпечалба.

Нищожни са договорите, които противоречат на закона или го заобикалят, както и договорите, които накърняват добрите нрави, включително и договорите върху неоткрити наследства (чл. 26 ЗЗД). Видно от съдържанието на нормата, законодателното уреждане на случаи, в които договор или клауза от него ще е нищожна, когато при нормативната уредба законодателят се е ръководел от принципа добрите нрави да не се накърняват, привързва нормативно уредената хипотеза към основание на чл. 26, ал. 1 предл. първо ЗЗД, без да изключва преценката на съда за недействителност поради противоречие с добрите нрави за неуредените хипотези. Накърняване на добрите нрави е налице, когато договорната свобода се използва от едната страна, за да възложи на другата несъразмерни тежести, като се възползва от по-неблагоприятното ѝ положение. Преценката за нищожност поради накърняване на добрите нрави се прави за всеки конкретен случай към момента на сключване на договора. Съгласно Решение № 285 от 12.06.2019 г. на ВКС по гр. д. № 1511/2018 г., IV, решение по гр. д. № 2944 по описа за 2021 г. Трето г. о и др. добрите нрави не са писани, систематизирани и конкретизирани правила, а съществуват като общи принципи или произтичат от тях, като за спазването им (например иск за присъждане на неустойка, вземания с възнаградителен или санкционен характер, включително лихви и годишен процент разходи по потребителски кредити) съдът следи служебно. Един от тези принципи е принципът на справедливостта, който в гражданските и търговските правоотношения изисква да се закриля и защитава всеки признат от закона интерес. Такъв е несъмнено интересът на потребителя при сключен от него договор за кредит. В съдебната практика са установени субективните критерии за накърняване на добрите нрави при злоупотребяване на чужди интереси с цел извличане на собствена изгода (Решение № 156 от 10.02.2021 г. на ВКС по гр. д. № 2451/2019 г., III г. о., ГК и

Решение № 128 от 17.01.2019 г. на ВКС по гр. д. № 3170/2017 г., I г. о., ГК, Решение № 24 от 9.02.2016 г. на ВКС по гр. д. № 2419/2015 г., III г. о., ГК, Решение № 183 от 21.11.2018 г. на ВКС по т. д. № 542/2018 г., I т. о., ТК), които принципно съвпадат с хипотезите на надмощно положение на специализиран на съответен пазар търговец над неинформиран потребител, поради което за да е налице по-общ състав на опорочаване на сделката, се налага да се установи другия обективен критерий на толкова значителна и явна несъразмерност на стойностите на насрещните престации, че полученото от зависимата или фактически подчинената страна да е толкова незначително, че да има практически нулева стойност. Нарушение на нравствения императив би имало само, ако възнаграждението е предназначено за генериране на свръхпечалба.

Уговорената в чл. 8 от договора неустойка по съществото не изпълнява функциите на неустойка по смисъла на чл. 92 ЗЗД. Клаузата в договора, с която е предвидено потребителят да дължи неустойка на кредитора при неосигуряване на обезпечение, е уговорена във вреда на длъжника и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца и потребителя. Кредиторът, като професионалист, е длъжен да направи преценка на възможността на кредитополучателя да върне кредита, съответно да даде надлежно обезпечение на предоставения му кредит. Предвиждането на санкция за потребителя, ако не осигури обезпечение, всъщност цели освобождаване на кредитора от изпълнение на задължението му по чл. 16 от Закона за потребителския кредит и чл. 8 от Директива 2008/48 и е опит за прехвърляне на същото в отговорност на потребителя. В тежест на кредитора е да проучи предварително финансовото състояние на потребителя, да изиска обезпечение на задълженията по договора за кредит най-късно към сключването му и да не допуска предоставяне на кредити без предварителна оценка на кредитоспособността. Прехвърлянето на неблагоприятните последици от неизпълнение на това задължение на кредитора в патримониума на потребителя е в нарушение на чл. 21, ал. 1 от ЗПК, съгласно която всяка клауза в договор за потребителски кредит, имаща за цел или резултат заобикаляне изискванията на този закон, е нищожна.

Тази неустойка по съществото си представлява лихва и като такава следва да се начислява към годишния процент на разходите по кредита, съгласно императивното изискване на чл. 19, ал. 1 и, ал. 2 ЗПК.

По същите съображения е недействителна и уговорката на чл. 21 от договора за кредит, с която се предвиждат разходи по кредита, свързани с неговото събиране.

Във връзка с неравноправните клаузи са погасени суми в общ размер на 276,76 лева.

Тези суми следва да бъдат приспаднати от действително дължимите суми по кредита при спазване на правилата на чл. 76 ЗЗД.

От гореизложеното следва, че задължението за договорна лихва в

размер на 27,96 лева е погасено с направените плащания по кредита, заведени за погасяване на неустойката по чл. 20 и разходите по чл. 21 от договора за кредит.

По отношение на гланицата съдът намира, че се дължи главница в размер на 591,20 лева, като от усвоената главница приспадна направените плащания за главница и тези с които за погасени задължения във връзка с неравноправни клаузи.

Ето защо искът следва да бъде отхвърлен за разликата над 591,20 лева до пълния претендиран размер от 998.24 лева.

По отношение на претенцията за законната лихва.

Съгласно разпоредбата на чл. 86 ГПК При неизпълнение на парично задължение длъжникът дължи обезщетение в размер на законната лихва от деня на забавата.

В случая се установява че е налице парично задължение и че е налице неговото неизпълнение ето защо искът за присъждане на законната лихва се явява основателен по основание. По отношение на неговият размер съдът съобразявайки се с нормата на чл. 162 ГПК намира, че същият възлиза на сумата от 72.52 лева за периода 07.04.2021г. – 21.06.2022г., изчислена върху сумата от дължимата главница, посредством интернет калкулатор за законна лихва.

При това положение искът следва да бъде отхвърлен за разликата над 72,52 лева до пълният претендиран размер от 118,03 лева.

По отношение на разноските.

При този изход на производството разноските следва да се разпределят съобразно уважената и съответно отхвърлената част от исковете.

Ищецът е сторил разноски в размер на 25 лева за държавна такса и 250 лева депозит за хонорар на вещо лице. С оглед уважената част на исковете следва да бъде присъдена сума в размер на 144,27 лева разноски в производството. Съдът определя и юрисконсултско възнаграждение в размер на 100 лева предвид ниския материален интерес и ниската фактическа и правна сложност на делото. Съразмерно на уважената част от исковете следва да бъде присъдено юрисконсултско възнаграждение в размер на 63.18 лева.

Следва да бъдат присъдени и разноски в заповедното производство в полза на ищеца в размер на 14,11 лева за държавна такса.

Ответницата претендира разноски в размер на 420 лева за адвокатско възнаграждение. Съдът намира, че съразмерно на отхвърлената част от исковете на ищцата и се следват разноски в размер на 204,83 лева.

Мотивиран от гореизложеното:

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО, по исковете предявени по реда на чл. 422, ал.1 ГПК, че Й. В. Т., ЕГН ***** с постоянен адрес - С, ПК:, област С, община С, гр./с. С, и.код 1000, кв. жк. **ДЪЛЖИ** на” АД,:, със седалище и адрес на управление: гр. С , ул., етаж 3, на основание чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД вр. с чл. 240 ЗЗД вр. с чл. 9 от ЗПК, вр. с чл. 99 ЗЗД сумата от 591,20 лева, представляваща главница по договор за паричен заем от 28.08.2020 г. между ответника и „.....“ АД, ведно със законната лихва от датата на депозиране на заявлението за издаване на заповед за изпълнение по ч.гр.д.№ 35293/2022г. по описа на СРС, а именно 30.06.2022г. както и на основание чл. 86 ЗЗД сумата от 72,52 лева представляваща законна лихва върху дължимата главница за периода 07.04.2021г. – 21.06.2022г. **КАТО**,

ОТХВЪРЛЯ предявения иск по чл. 9 ЗПК за разликата над присъдения размер от 591,20 лева, главница до пълния претендиран размер от 998,24 лева главница /или за сумата от 407,04 лева/, както и за сумата от 27,96 лева, представляваща договорна лихва върху главницата за периода 10.12.2020г. – 06.04.2021г., и предявения иск по чл. 86 ЗЗД за разликата над присъдения размер законна лихва от 72.52 до пълния претендиран размер от 118,03 лева, за периода от 07.04.2021г. – 21.06.2022г. **ОСЪЖДА** Й. В. Т., ЕГН ***** с постоянен адрес - С, ПК:, област С, община С, гр./с. С, и.код 1000, кв. жк. **ДА ЗАПЛАТИ** на” АД,:, със седалище и адрес на управление: гр. С , ул., етаж 3 на основание чл. 78, ал.1 ГПК сумата от 144,27 лева разноси в производството, както и 63,18 лева юрисконсултско възнаграждение и 14,11 лева за държавна такса в заповедното производство.

ОСЪЖДА” АД,:, със седалище и адрес на управление: гр. С , ул., етаж 3 **ДА ЗАПЛАТИ** на Й. В. Т., ЕГН ***** с постоянен адрес - С, ПК: 1000, област С, община С, гр./с. С, и.код 1000, кв. жк. на основание чл. 78, ал.3 от ГПК сумата от 204,83 лева.

Решението може да се обжалва в двуседмичен срок от връчването му на страните пред Софийски градски съд.

Съдия при Софийски районен съд: _____